

Правно - исторически факултет

2700 Благоевград, пл. „Георги Измирлиев - Македончето“
тел./факс: 073/88 66 17; <https://law.swu.bg> e-mail : admin@law.swu.bg

КОНСПЕКТ ПО ДИСЦИПЛИНАТА „СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА ТЕОРИИ ЗА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ОТНОШЕНИЯ И ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА“

1. **Теоретично обосноваване на международните отношения.** Историческа ретроспекция. Определение. Позитивистичен подход към теорията за международните отношения. Наличие на школи и парадигми. Кар. Моргентау.
2. **Теоретично обосноваване на международните отношения.** Характерни особености. Обхват на теорията за международните отношения. Отношение на теорията към системата. Р. Арон.
3. **Анализ на основните понятия в международните отношения и външна политика - закон и теория.** Въведение. Същностна характеристика на закона. Същностна характеристика на теорията.
4. **Анализ на основните понятия в международните отношения и външната политика – закон и теория.** Възникване на теориите. Форми, начини и средства. Индукция и дедукция. Значение на теоретичното абстрахиране и на съзидателния, емоционален момент.
5. **Субектният подход при анализа на възникването и развитието на международните отношения и външната политика.** Тълкуване на понятието субект. Субектът в международните отношения. Държавата като основен и универсален субект на международните отношения. Групи от държави като субекти на международните отношения.
6. **Субектният подход при анализа на възникването и развитието на международните отношения и външната политика.** Недържавни субекти на международните отношения. Место и роля на физическите лица сред субектите на международните отношения. Характерни белези на субектите. Обект на международните отношения. Роля и въздействие на субектния подход при анализа на теориите за международните отношения и външната политика.

7. **Структурен и системен метод за анализиране на теориите за международните отношения и външната политика.** Структурен метод. Изясняване на понятията. Функции и проявления на структурата. Структурни конфигурации.
8. **Структурен и системен метод за анализиране на теориите за международните отношения и външната политика.** Системен метод. Изясняване на понятието. Типове и функции на системата. Системата на международните отношения обща характеристика, характерни особености, дефиниция, цели и функции, външна среда, движение.
9. **Суверенитетът и мястото на държавата в теориите за международните отношения и външната политика.** Държавата и суверенитетът. Универсализация на участието на държавата в международните отношения – за и против. Може ли развитието на обществото да задмине държавата? Кар, Моргентау, Уолфърс.
10. **Суверенитетът и мястото на държавата в теориите за международните отношения и външната политика.** Нови интеграционни явления. Отражение на класическите теории за национализма в международния живот. Взаимоотношението: държава-нация и глобализация. Европейски пост-национализъмът.
11. **Теоретични концепции и доктрини за международните отношения и външната политика от Средновековието до края на 19 век.** Историческа ретроспекция. Становища и теоретични концепции на европейски мислители и политици от Възраждането и Просвещението до 19 век. Томас Хобс, Жан-Жак Русо, Имануел Кант.
12. **Теоретични концепции и доктрини за международните отношения и външната политика от Средновековието до края на 19 век.** Становища и теоретични концепции на европейски мислители и политици от 19 век. Джон Стюарт Мил, социалистите утописти: Сен Симон, Шарл Фурие и Робърт Оуен, Михаил Бакунин, Карл Маркс.
13. **Филосовски течения на либерализма и консерватизма.** Политическа философия на либерализма. Историческа ретроспекция. Форми на проявление. Ценностна система на либерализма. Хобс, Спиноза, Лок, Мил.
14. **Филосовски течения на либерализма и консерватизма.** Политическа философия на консерватизма. Историческа ретроспекция. Форми на

- проявление.Ценностна система на консерватизма. Едмънд Бърк, Шатобриан, Пейн, Бердяев. Етатизъм – същност и проявление.
15. **Теория на реализма.** Въведение и историческа ретроспекция. Същност на теорията на реализма. Парадигмата за естественото състояние на нещата. Парадигмата за интересите. Клаузевиц. Моргантау.
 16. **Теория на реализма.** Последици и изводи от теорията на реализма и нейните парадигми. Теоремата за централното положение на държавата. Теоремата за невъзможността. Приложение на теорията в практиката. Р. Арон.
 17. **Марксистки и неомарксистки теории.** Марксистката теория за международните отношения. Империализмът – висш стадий на капитализма. Хилфердинг, Бухарин, Роза Люксембург, Ленин. Теорията в по-ново време. Движението на необвързаните. Неомарксистки теории. Школа на независимостта.
 18. **Теории на транснационализма.** Зареждане и същност на транснационализма. Теория на функционализма. Теория на неофункционализма. Теория на комплексната взаимозависимост. Дейвид Митрани, Хаас, Линдберг. Теория на мондиализма. Теория на империализма.
 19. **Теория на неореализма.** Творчеството на Кенет Уолц – манифест на неореализма. Същност и характерни особености на теорията. Школата на упадъка. Теория на Робърт Гилпин.
 20. **Теория на конфликтите.** Място и роля на индивида. Място и роля на държавата в теорията на конфликтите. Вземане на решения, познавателни фактори, роля на бюрокрацията вътрешна политическа конкуретция, групова илюзия. Международното равнище в територията на конфликтите.
 21. **Нови теории и виждания за международните отношения и външната политика.** Теории за тоталитаризма: произход, същност и проявления. Карл Попър, Хана Аренд, Збигнев Бжежински.
 22. **Същност и характерни белези на теориите за:** универсализация на западната либерална демокрация и края на историята/ендизма/ на Френсис Фукуяма; сблъсъка на цивилизациите на Семюъл Хънтингтън и вълнова теория за конфликтите на Алвин Тофлър.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Бердяев, Николай. Философия на неравенството. Изд. Прозорец, София.
2. Бояджиев, Стоян. Войната и мирът - ХХІ век. Някои политически аспекти. Изд. Св. Георги Победоносец, София, 1996.
3. Бжежински, Збигнев. Голямата шахматна дъска. София, 1998.
4. Бжежински, Збигнев. Извън контрол. Глобален безпорядък в навечерието на ХХІ век. Изд. Обсидиан, София, 1994.
5. Дюверже, Морис. Социология на политиката. Изд. Кама, София, 1999.
6. Зайферт, Йозеф Лео. Световните революционери (От Богомил през Хус до Ленин). Изд. Хр. Ботев, София, 1994.
7. Йорданов, Антон. Съвременните локални войни и международните отношения. Изд. Абагар. В. Търново, 1996.
8. Кисинджър, Хенри. Дипломатията. Изд. Труд, София, 1997.
9. Кисинджър, Хенри. Години на промяна. Изд. Прозорец, София, 1999.
10. Ленард, Дик. Европейският съюз. Справочник. Изд. Книжен тигър, София, 1996.
11. Мирчева, Христина. История на международните отношения след Втората световна война. Университетско изд. "Св. Кл. Охридски". София, 1997.
12. Бентон, Ф. Консерватизмът. С., 1992.
13. Грей, Дж. Либерализмът. С., 1991.
14. Консерватизмът (съст. Светослав Малинов). Т. 1, С., 2000.
15. Цыганков, П. Международные отношения. Москва, 1996.
<http://works.tarefer.ru/54/100191/index.html>
16. Шаталова, Ю. Реалистичната политика на Ханс Моргентау. Сп. Геополитика, 2013/3. <https://geopolitica.eu/spisanie-geopolitika/124-2013/broy3-2013/1909-realistichnata-geopolitika-na-hans-morgentau>
17. Николов-Зиков, П., И. Тодорова. Политическият консерватизъм. С., 2017.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Несъвършеният мир. Сборник. RVR=РВР. София, 1997.
2. Новият световен ред. Световни лидери за планетата.
3. Нейното бъдеще. Сборник. Изд. Труд, София, 1999.
4. Пантев, Пламен. От ядрено "сплашване" към всеобща, взаимна и равна сигурност. Изд. "Св. Кл. Охридски". София, 1992.

5. Стефанов, Георги. Външна политика. Дипломация: Въпроси на теорията и практиката. Изд. Албатрос. София, 1994.
6. Стефанов, Георги. Теория на международните отношения. Изд.“Св. Кл. Охридски”. София, 1993.
7. Тончев, Любен. Глобалистика: минало, настояще и бъдеще. Военна академия “Г. С. Раковски”. София, 1990.
8. Тофлър, Алвин. Трусове във властта. Изд. Народна култура, София, 1996.
9. Филева, Петранка. Необвързаността в системата на международните отношения. Изд. “Св. Кл.Охридски”. София, 1992.
10. Хънтингтън, Самюъл. Сблъсъкът на цивилизациите. Изд. Обсидиан, София, 1999.
11. Hoffmann, Stanley. Contemporary Theory in International Relations. Ed. Prentice-Hall, Inc., N.J. 1960.
12. Defarges, Philippe Maureau. Les relations internationales dans le monde d’aujourd’hui. Ed. STH. Paris, 1987.
13. Kegley Charles W. Jr. & Wittkopf Eugene R. World Politics. St. Martin’s Press, New York, 1997.
14. La puissance internationale. Sous la dir. de P. Boniface. Ed. Dunod. Paris,1994.
15. Senarclens, Pierre de. La politique internationale. Ed. Armand Colin. Paris, 1992.
16. Smouts, Marie-Claude (sous la direction de). Les nouvelles relations internationales. Presses de Sciences Po. Paris, 1998.
17. Waltz, K.N., Theory of International Politics. Ed. Addison- Wesleyup Reading, 1979.
18. Политически средства за разрешаване на конфликтите, съст. Николов, С. С., 2000.
19. Доъурти Джеймс, Пфалцграф Робърт, Теории за международните отношения - том 1, 2. С., 2004.
20. Дронзина Т. Разрешаване на конфликти.Тенденции и инструменти. С., 2001.
21. Гочев, А. Конфликтът. Теории и подходи за разрешаване. С., 2011.

Изготвил: гл. ас. д-р Диана Велева Иванова